

Rodzaj obiektu¹	Nazwa obiektu		Miejscowość	
KWATERA WOJENNA	KWATERA ŻOŁNIERZY ARMII CZERWONEJ, OSÓB CYWILNYCH I JEŃCÓW RÓŻNYCH NARODOWOŚCI ZMARŁYCH W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ		GNIEZNO	
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	II wojna światowa		
			Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / GNIEŹNIEŃSKI / GNIEZNO
			ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ FARNY, ul. Witkowska 64
			Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Trójcy, ul. Farna 6 Gniezno/ 300301_1.001.AR_88.1/4
			Kwatera, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Po lewej stronie od wejścia na cmentarz od ul. Witkowskiej. GPS: 52°31'08.4"N 17°36'23.6"E / 52.519000, 17.606556
			Podstawowa informacja o pochowanych	ŻOŁNIERZE ARMII CZERWONEJ; CYWILE I JEŃCY RÓŻNYCH NARODOWOŚCI łącznie – 411 osób
			Datowanie	1945 r.
			Forma ochrony	GRÓB WOJENNY
			Wymiary (szer., głęb., wys.)	1.221 metrów kwadratowych
Material	Granit, piaskowiec, beton, drewno.			

¹ cmentarz wojenny / kwatera wojenna / mogiła zbiorowa / grób indywidualny....

Szkiec sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		<p>Obiekt podzielony jest na dwa prostokątne obszary różnych wielkości. Przez środek kwatery przebiega ścieżka, która prowadzi do obelisku. Obelisk o wysokości 4 m. wieńczy czerwona gwiazda. Pomnik osadzony na cokole, do którego przymocowano czerwoną gwiazdę.</p> <p>Po lewej i prawej stronie monumentu znajdują się dwa groby indywidualne Michała Iwanowicza Dmitrijewa oraz Siergieja Chaczaburowicza Ter-Gabrijeljana (szer. 113 cm x dł. 215 cm x wys. 80 cm / tablica pionowa szer. 105 cm x wys. 36 cm / tablica inskrypcyjna szer. 90 cm x wys. 58 cm). W okolicy pomnika znajdują się również: krzyż prawosławny, krzyż łaciński oraz granitowa tablica poświęcona obywatelom Włoch (szer. 80 cm x dł. 65 cm x wys. 21 cm).</p> <p>W kwaterze zlokalizowano 56 grobów zbiorowych oznaczonych płytami z piaskowca (szer. 4,34 m x 186 cm) oraz 65 grobów indywidualnych (wymiar pojedynczego grobu: szer. 85 cm x dł. 192 cm x wys. 24 cm) ułożonych w pięciu rzędach po trzynaście mogił. Każdy grób indywidualny jest oznaczony kamienną płytą, u węzłowi której ułożono mniejszą płytę (50 cm x 50 cm) zawierającą inskrypcję (inskrpcje są w większości nieczytelne) i czerwoną gwiazdę.</p>	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.	
	<p>K. Pleskaczyńska, A. Pleskaczyński, <i>Cmentarze i mogiły żołnierzy Armii Czerwonej w Wielkopolsce</i>, Warszawa 2018.</p> <p>Archiwum WUW, <i>Opis cmentarza żołnierzy, jeńców wojennych i Obywateli Z.S.R.R. poległych na terenie Polski</i>, skan w wersji cyfrowej.</p> <p>Archiwum WUW, <i>Protokoły ekshumacyjne PCK Gniezno</i>, skan w wersji cyfrowej.</p> <p>Projekt „Pamyat-naroda”, baza online: http://pamyat-naroda.ru/.</p>	<p>Kwaterna kryje szczątki 411 osób w tym głównie żołnierzy Armii Czerwonej w większości zmarłych w szpitalach wojskowych w Gnieźnie. Pierwotnie zmarłych żołnierzy chowano w Parku Miejskim, na cmentarzu parafialnym św. Michała i właśnie na cmentarnej kwaterze przy ul. Witkowskiej – ta z czasem stała się kwaterą wojenną, do której zaczęto przenosić szczątki czerwonoarmistów z Gniezna i całego powiatu gnieźnieńskiego. Pierwsza komasacja zwłok miała miejsce w 1947 r., kolejne w 1948 r. (ekshumacja z Parku Miejskiego), w 1952 r. (ekshumacja z ulicy Żuławy), 1953 r. (ekshumacja z placu Kościuszki).</p> <p>Poza żołnierzami w kwaterze pochowano również osoby cywilne oraz jeńców wojennych. Przeprowadzone badania archiwalne ukazały bardzo bogatą mozaikę narodowościową osób spoczywających w tym miejscu. Poza oczywiście dominującą ludnością rosyjską i białoruską, w kwaterze spoczywają Włosi (25), Kazachowie (9), Łotysze (8), Litwini (8), Uzbegy (5), Gruzini (4), Francuzi (4), Węgrzy (2), Azerowie (2), Tadzycy (2), Mołdawianie (2), Kirgizowie (2) oraz Fin, Holender, Serb, Belg, Czech i Austriak.</p>	
	<p>Załączniki</p> <p>Zdjęcia w wersji cyfrowej, stan na 5.10.2023 r.</p> <p>Załącznik nr 1 – Inskrypcje.</p> <p>Załącznik nr 2 - Wykaz pochowanych.</p>		
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):	24.11.2023 r., Bartosz Biegała, Sławomir Józefiak		